

... PA DA MI JE I DOLINOM SMRTI PROĆI, ZLA SE NE BOJIM JER TI SI SA MNOM... (PS 23)

Ovaj broj časopisa izlazi u sjeni smirivanja svjetske krize virusa Covid-19 koji je prodrmao čovječanstvo kao ništa do sada, a naš glavni grad Zagreb i njegovu okolicu prodrmao je nenadani i opaki potres, koji kao da je htio pokazati da može biti gorega zla od nekoga virusa. I doista, u deset sekunda ostavio je zastrašujuće tragove, srušio nam najmilije crkve u samom centru Zagreba, katedralu, franjevačku crkvu i baziliku u Palmotićevoj ulici. Stradale su crkve u kojim se puno molilo, ispovijedalo i lijepo pjevalo. Kako to shvatiti? Je li to božanski gnjev ili obična sila prirode ili nešto drugo? Mi vjernici vjerujemo da se ništa ne događa bez Božje volje, posebno ne ovakva zastrašujuća podrhtavanja zemlje. Virus nam je zatvorio crkve, naprasito su prekinuta liturgijska slavlja, umuknula je

pjesma na usnama vjernih duša. Nismo više pjevali ni u korizmenom vremenu ni u čast Kristova slavnoga uskrsnuća. Pred silom zla svi smo zanijemjeli i kao da smo zaboravili na snagu vjere i utjehu psalmodijskoga retka Psalma 23 – *pa da mi je i dolinom smrti proći, zla se ne bojim jer Ti si sa mnom*. I to će zlo proći, samo da nam ne ostavi neizbrisive tragove na našu vjeru, poljulja pouzdanje u Božje milosrđe i Božju snagu, koju treba zazivati u takvim vremenima očaja, straha i nevolje. Stoga je sad prilika da uvijek ponovno ispitamo svoju vjeru, svoj odnos prema svetomu, prema liturgijskomu životu Crkve, u što ulazi i pjevanje koje bi moralo biti suptilan izraz i znak nepokolebljive vjere, a ne krik očajnika i beznadno jaukanje nad svojom sudbinom. Stoga bi naša kršćanska, liturgijska pjesma

trebala imati jedinu svrhu koju zaokružuje i definira Drugi vatikanski sabor rečenicom: *Slava Božja i posvećenje vjernika* (Liturgijska konstitucija, VI. poglavlje, t. 112).

Glazba koja se danas izvodi po crkva-ma kao da je postala popustljiva prema tomu koncilskom principu, konstatira talijanski svećenik, teolog, spisatelj i liturgičar Enrico Finutti.¹ Govori se da svaka glazba slavi Boga, a da je on indiferentan prema našem pjevanju i sviranju. Za njega je sve dobro. Važna je naša dobrohotnost i želja da mu pjevamo, sviramo i zapravo sve zavisi od nas i odnosi se na nas. Iz takvoga promišljanja rađa se neka vrsta opasnoga antropocentrizma. Mogli bismo se zapitati koje značenje onda imaju velika umjetnička djela skrivena po zidovima gotičkih katedrala, renesansnih i baroknih bazilika, srednjovjekovnih samostana, rađena s toliko pažnje, s toliko duha i osjećaja za sveto, uzvišeno, božansko. Iz njih progovara iskonska želja umjetnika bilo koje vrste da svojim umjetničkim govorom slavi Gospodina, i to iz dubine duše. Pitamo se što je onda s duhovnim životom, kontemplativnim životom koji se posve posvećuje Bogu, koji ne želi biti svagdanji, uobičajeni, nego poseban, pun odricanja i samoće. Tvrđnja da je za Boga sve dobro, ruši nešto bitno u duhovnom životu vjernika i njegovoj iskonskoj želji i težnji za što savršnijim i intimnijim stvaralaštvom nadahnutim na Božjoj veličini, snazi, ljubavi, ljepoti i dobroti. Takvo nadahnuto ljudsko stvaralaštvo teži da bude što savršnije, kao što je i predmet nadahnuća sam Bog. To potiče kod umjetnika neprestanu težnju za što savršnijim umjetničkim izrazom, bilo preko kista, klesarskoga dlijeta ili glazbenoga jezika. Takva umjetnička djela dočaravaju i uprisutnjuju Božju ljepotu i ljubav prema čovjeku i njegovu želju za što sa-

vršenijim ljudskim življenjem već ovdje na zemlji. Relativizacija ljudske želje da postaje sve savršenija u svojem umjetničkom izrazu veoma je pogubna, a čini se kao da danas postaje princip djelovanja, posebno u odnosu prema svetoj glazbi.

Ozbiljno pitanje koje bi si morao postaviti svaki vjernik, svaki svećenik, redovnik, biskup, pa i Sveti Otac, jest uzdiže li doista glazba koja se izvodi u našim crkvama duh nadnaravnim stvarima, uvodi li u Božji misterij, prodrma li um i pamet, obraća li srca, oplemenjuje li misao, pročišćava li duh i duševne sposobnosti ili se zadovoljava jednostavnim ukusom, trenutačnim, trendovskim, samo da zadovolji površnu radost i unese jednokratnu zabavu i izrazi trenutačne osjećaje. Takva glazbena manifestacija neminovno se zatvara u svijet zemaljske ograničenosti i brze prolaznosti.

Dobro je neke stvari i bezbroj puta ponoviti ako želimo shvatiti bit svete glazbe. Često se čuje da glazba postaje sveta tek po tekstu koji može biti iz Biblije ili nekih drugih liturgijskih vrela ili duhovne lirike. Ta je zabluda doista prisutna i u praksi vidljiva. Kad bi bilo tako, onda se u korijenu kompromitira snaga, moć i dostojanstvo glazbe kao umjetnosti tona, sklada, harmonije i forme. Prema takvom razmišljanju glazba ne bi bila sposobna kreirati i izraziti sveto preko umjetnosti tona i približiti ga ljudima željnim duhovnoga poticaja i preko glazbe koja izravno dira ljudske osjećaje. Stari glazbenici imali su na pameti snagu glazbe, nastojali su svotomu tekstu dati adekvatni glazbeni naglasak i odjenuti ga u najprikladnije glazbeno ruho. I tada su tekst i glazba postali jedna poruka, jedinstvena i nerazdvojna. *Sveta glazba na sveti tekst* bio je princip stvaranja kršćanske glazbe. Papa Pio X. izrekao je osnovno pravilo svete glazbe: *Sveta glazba mora u najboljem stupnju posjedovati kvalitete koje su vlastite i liturgiji, a to je: svetost, ljepota oblika i općenitost* (*Inter pastoralism*, br. 2). Kako je moguće usuglasiti se danas u ovu kvalite-

¹ <http://www.liturgiaculmenetfons.it/2018/06/14/la-musica-sacra-oggi-alcuni-elementi-fondamentali>

tu glazbe kad živimo u jednoj relativističkoj kulturi u kojoj vlada subjektivizam koji negira objektivne sudove prosuđivanja? Nešto što je dobro za mene, za tebe je loše ili obratno. Takve konstatacije ne bi se smjele događati u sektoru svete glazbe. Kvaliteta te glazbe morala bi biti odmah prepoznata od zajednice u njezinu jednodušnom prihvaćanju. Da se ne izgubimo u subjektivizmu modernoga vremena, potrebno je imati neki vodič, a to je u prvom redu bogata crkvenoglazbena baština svete glazbe, zatim crkveno Učiteljstvo koje svoje upute temelji na iskustvu svetaca, crkvenih naučitelja, genija svete glazbe, iskustvu cjelokupnoga Božjega naroda vođenoga Duhom Svetim nadahnuteljem i inspiratorom veličanstvenih ljudskih djela. Sveta glazba ne može biti neka dekoracija svetomu obredu nego potrebni i sastavni dio svečane liturgije.

Svetost svete glazbe zaokružio je Drugi vatikanski sabor na temelju višestoljetnoga iskustva, predaja i propitivanja i definirao da glazba postaje tim više sveta:

- 1) ako je tijesno povezana s liturgijskim činom
- 2) ako ugodno izražava molitvu
- 3) ako potiče jednodušnost
- 4) ako sveti obred obogaćuje većom svečanošću. (SC, t. 112.)

To je formula svetosti glazbe, to je formula izgradnje vjere preko glazbe, to je formula katehizacije i evangelizacije preko medija glazbe. To mora biti uvijek u svijesti sviju koji su odgovorni za liturgijski život svih uzrasta naših vjernika. Takva glazba odgajat će nepokolebljivu vjeru u Gospodina uskrsloga, živoga među nama, i krijepiti nas naspram svim zlima i zavjerama ovoga svijeta.

M. Martinjak

MISA BOŽIĆNOGA VREMENA

Misa božićnoga vremena prvijenac je novoga niza Canticum novum koji želi ponuditi skladbe za misni ordinarij ili ono što se naziva «misa» koje će biti po mjeri današnjeg liturgijskog promišljanja i slavlja, prilagođene zahtjevima crkvenih propisa o crkvenoj glazbi. Misa božićnoga vremena za dva jednaka glasa i orgulje pisana je stoga u jednostavnom stilu i primjerena župnim zborovima, čime se želi omogućiti da u liturgiji sudjeluje čitava zajednica. Misa je skladana na motive hrvatskih božićnih popjevaka. Canticum novum glazbeni je projekta Glasa Koncila i časopisa za crkvenu glazbu Sveta Cecilija, koji ima za cilj potaknuti pastoralne djelatnike i njihove voditelje pjevanja da počinju vježbati liturgijske skladbe i s narodom, i tako pomalo obogaćivati repertorij vjerničkog pjevanja. Uz partituru možete nabaviti i zbarske dionice za pjevače, pakirane u kompletima od 25 primjeraka.